ע"ש, ג) ב"ב יב. בכורות

מה., ד) [לקמן סא.], ה) [יכול להלך ואין אנשי כו׳

לד:], ז) [ל"ל רב], ה) [ל"ל

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה למזרח ביתו

וכו' עומד בינו לבין עירובו

כוה:

המצוה לבנו בימו

(ב) תום' ד"ה כאן וכו' דלרמי בר חמא דאם:

ללרמי בר סמא דאם: גלרמי בר סמא דאם: (ג) ד"ח אין אלו וכר ובפרק

יהושע ב"ל דהא לא כל"ל

וכן בסמוך: (ה) בא"ד

דכשכלתה:

מומין אלו דלה (ד) בא"ד לה סבר לה

ל. רש"ל], ו) [ע"ו דף

בה א מיי׳ פ״ו מהלכות טוש"ע א"ח סי תח סעיף

מוש"ע שם סעיף א: נו ג מיי שם ופכ"ו מהל' שבת הלכה ה סמג עשיו ח טוש"ע שם סעיף

רבינו חננאל

מזרח [מזרח] ומערב ביתו בשלמא אלפים לעירובו יתר מיכז משכחת לה, כגון דעירב ואנח עירובו למזרח ביתו. ואתי ממערב ביתו ביתו, ואתי ממעוב ביתו דמטיא לבייתיה ולא מטא לעירוביה. אלא לעירובו אלפים אמה ולביתו יתר מיכן היכי משכחת לה. ופריק ר' יצחק מתני' דקתני מזרח ביתו מזרח בנו הוא, ולא ידע היכא אנח בנו עירוב, וחשיך ליה יומא בדוכתא^{ל)} ילא מטי לעירוביה. רבה רב שילא מערב ביתו וכגון דקאי ביתו באלכסון. פי׳ כגון מן הצד, נמצא ממקום רגליו עד עירובו אלפים מכוונות. עומד בקרן זוית לעירובו, כשמניח הדרך הנכון ונוטה ללכת לביתו, נמצא מהלך באלכסון, ועודף עליו יתרוז האלכסוז כולו חומשי אמה, כדקיימא לן כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא. וזהו שאמר לעירובו אלפים אמה ולביתו יתר מיכן אסור לביתו ומותר לעירובו, שכבר עקר שביתתו מביתו. אבל אם . עומד אע"פ שעירב (לנו) ולוז בנו לא נעקרה נדון בנו דא נעקדה שביתתו מביתו אלא מותר לביתו ובטל עירובו. הנותן עירובו בעיבורה שבעים אמה ושיריים, לא עשה כלום. שהעיבור מכלל העיר הוא חשוב וכאילו עירובו בתוך העיר הוא, וכמו מי שלא נתן עירוב כלל דמי. נתנו לעירוב חוץ לתחום (בין) [כיון] שאין יכול להלך לעירוב בשבת אינו עירוב. שנמצא הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר. ותריצנא אלא אימא חוץ לעיבורה של עיר. מה שנשכר הוא מפסיד. פי׳ הנותן עירובו במזרחה של עיר מחוץ לעיבורה אלף אמה. נשתכר אלף אמה שיש (לך) [לו] לילך במזרחה של עיר שלשת אלפים אמה, אלף אמה אלפים אמר, ועד עירובו, שהן מן העיר ועד עירובו, ומעירובו ולהלן אלפים אמה. והפסיד ממערבה של עיר אלף אמה, שאין לו רשות לילך במערבה לו עיר אלא אלף של

א) לשון זה אין לו ביאור ואולי ל"ל ומשכחת לה האי דינא דמטא לעירוביה ולא מטא

באן שבלתה מדתו בסוף העיר. מימה ולרגנן דאמרי גפרק מי שהוליאוהו (לעיל דף מה.) בישן בדרך שיש לו ח' על ח' ומסתמא דה"ה לנותן עירובו כיון דקים לן דנותן עירובו יש לו ד' אמות כמו שבת הוא נשכר ד' אמות שאם נתן עירובו למזרח העיר ד'

אמות חוץ לעיבורה של עיר הרי הולך למזרח ח' אמות ואלפים ולמערב מה שנשכר הוא מפסיד: גמ' קא סלקא אלפים פחות ד' אמות מה שהעיר דעתך למזרח למזרח ביתו למערב למערב נחשב לו וי"ל דלר"א דאמר והוא ביתו בשלמא הימנו ולביתו אלפים אמה באמלען או לרבי יהודה דאמר בורר ולעירובו יתר מכאן משכחת לה דממי לביתיה ולא ממי לעירובו אלא הימנו לו ד׳ אמות בכל רוח שירצה מה שנשכר הוא מפסיד שנשכר ד' אמות ולעירובו אלפים אמה ולביתו יתר מכאן במקום העירוב ומפסיד ד' אמות היכי משכחת לה א"ר יצחק מי סברת העיר דמונין לו העיר כד' אמות למזרח למזרח ביתו למערב למערב ביתו וא"ת לרמי בר חמא דמספקא ליה בסוף מי שהוליאוהו (לעיל דף נב.) לא למזרח למזרח בנו למערב למערב בנו בנותן עירובו אם יש לו ד' אמות למזרח אפי' תימא למזרח למזרח הבא בר רב שילא אמר אפי תפשוט מהכא דאי אין לו ד' אמות למזרח ביתו ולמערב למערב ביתו כגון ה"כ מפסיד יותר ממה שנשכר שהם . דקאי ביתיה באלכסונא: הנותן עירובו בתוך נותן עירוב ארבע אמות חוץ לעיבורה עיבורה וכו': חוץ לתחום אם"ד אלא אימא של עיר לצד מזרח נשכר ד' אמות חוץ לעיבורה: מה שנשכר הוא מפסיד: ללד מזרח ומפסיד ח' אמות ללד מה שנשכר ותו לא והתניא הנותן את מערב דמונין לו ד"ח שחוץ לעיבורה של עיר והעיר ד' אמות ואומר ר"י עירובו בתוך עיבורה של עיר לא עשה ולא דלרמי בר חמא (כ) אם נותן עירובו אין כלום נתנו חוץ לעיבורה של עיר אפילו אמה לו ד"א גם העיר אם מובלעת חוך אחת משתכר אותה אמה ומפסיד את כל תחום העירוב נחשבת לו כמשהו וחין העיר כולה מפני שמדת העיר עולה לו במדת מפסיד כלום במשך העיר דהאמר התחום לא קשיא - כאן שכלתה מדתו בחצי בס"פ דהנותן עירובו בתוך העיר או העיר כאן שכלתה מדתו בסוף העיר וכדר' בתוך מערה שיש בה דיורין יש לו אלפים חולה לה ואמאי יש לו אלפים אידי דאמר רבי אידי א"ר יהושע בן לוי פי היה שלימות כיון דנחשבה כד' אמות ונאמר מודד ובא וכלתה מדתו בחצי העיר אין לו שהנותן עירובו אין לו ד׳ אמות אלא אלא חצי העיר כלתה מדתו בסוף העיר ודאי ס"ל שאם אין לו ד' אמות העיר נעשית לו העיר כולה כד' אמות ומשלימין לו נחשבת לו כמשהו וח"ת ולר"ח דחמר את השאר א"ר אידי י אין אלו אלא דברי והוא באמלען כשנתן עירובו באמה נביאות מה לי כלתה בחצי העיר מה לי כלתה אחרונה של עיבור העיר ללד מזרח בסוף העיר אמר רבא תרוייהו תננהי י אנשי יהיה לו לצד מזרח ב' אמות ואלפים עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה וללד מערב אלפים פחות ב' אמות

דהעיר נחשבת לו כד׳ אמות ולעירוב נותן ב' אמות וב' אמות שניות של עיר יעלו לחשבון אלפים ואמאי תנן המניח עירובו בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום וי"ל כשעומד חוך המחילות או במקום שנחשב כד"א אין חילוק בין עומד באמלע לעומד בסוף דאפי׳ עומד בסופו כאילו עומד באמלעו ואין נותנין חולה לה כלום דהא במי שהוליאוהו חוץ לתחום ונתנוהו בדיר או בסהר מהלך את כולה ולא חולה לה ואפי׳ הוא עומד בסופה: אין אהו אהא דברי גביאות. אומר ר"י דבכ"מ שאומר אין אלו אלא דברי גביאות הוי לשבח כלומר אין חכמה כזו שמבין לחלק כל כך סברא מועטת וברוח הקדש אמר דהכי משמע בפ"ק דבבא בתרא (דף יב.) גבי מנת בכרם אני מוכר לך סומכוס אומר

מה שנשכר. לרוח זה נפסד לרוח שכנגדה שהרי מנה מן העירוב אלפים לכל רוח ואם נתנו בסוף אלף למזרח נמצא שכלות אלפים של מזרח בסוף ג' אלפים לעיר ונשתכר אלף ואלפים של מערב כלות בסוף אלף של מערב העיר והפסיד האלף וקמ"ל דאין העיר עולה

לו מן חשבון האלפים של מערב אלא כולה כד"א: גבו' למורה ביסו. ואמר לבנו לערב לו במערב ביתו נמלא שביתו עומד (6) בינו לבין עירובו והיכי תני ממנו ולעירובו אלפים ולביתו יותר מכאן הא ודאי עירובו מרחיק טפי: דמטי לביתיה. שהיה יכול לילד לביתו בלא עירוב אבל לעירוביה לא הוה מטי: באלכסונא. בינו לבין עירובו משוך עירובו למערב יותר מביתו ואעפ"כ פעמים שהאלכסון רב והרי ביתו רחוק ממנו יותר מעירובו:

מוסף רש"י

היה מודד ובא. הנותן עירובו ובא לילך ממקום עירובו אלפים, רו מדתר. בחלי עיר שעירבו את כולה אי נמי נביאות. כלא טעס (ב"ב יב.) שאין לריכים לתת טעם לנצואתם לפי שבלא טעם שומעים להם (בכורות מה.).

רבינו חננאל (המשך) של עיר אפי׳ אמה אחת נשכר אותה אמה מפני שמידת העיר עולה למידת התחום. ופרקינו שכלתה מידתו בסוף העיר. כגון שנתן את עירובו חוץ לעיבורה של . עיר באלף אמה והעיר . היתה כולה אלף אמה. היתה כולה אלף אמה, נמצא ממקום עירוב עד סוף העיר אלפים אמה, אלף אמה שהן מן העירוב עד עיבורה של העירוב של העירוב של ואלף אמה מידת העיר. וכר׳ יהוש בן בי דאמר היה מודד ובא והגיעה מידתו בסוף העיר נעשית כל העיר תשלום אלפים אמה מחוץ לעיר שהן אלף אמה. נמצא מה שנשכר במזרח הפסיד כנגדו במערב ולא הפסיד מכלל העיר כלום. וברייתא כגון העיר אין מידתו בחצי . העיר, לו אלא חצי העיר ואלפים אמה שמן הצד האחד ולא נשתכר אלא אלף אמה בלבד. ואע"ג דא"ר אידי איז אילו אלא דברי נביאות שאינן נשמעין כטעם אלא כגזירה, מה לי

. העיר. האמר רבא כר'

ממשנתינו

מקיים דבריו, ולפיכך אמר

גדולה מהלכין את כל עיר

קטנה מפני שהיא קטנה

יהושע בן לוי

קוז לפקום ס"ד. הא לא הוי עירוב: משמכר אותה אמה. לרוח העירוב והפסיד מדת כל העיר לרוח שכנגדה שכשימדוד אלפים מעירובו ללד העיר תעלה לו מדת העיר מן החשבון: שכלתה מדתו בחלי העיר. אם היתה עיר גדולה או שהרחיק עירובו מן העיר עד שאין כל העיר נבלעת במדת אלפים של עירוב תעלה לו העיר מן החשבון ומפסידה ואם היתה כל העיר נבלעת באלפים של עירובו הויא לה כולה כארבע אמות: היה מודד ובח. שבת חוץ לעיר ולא היה יודע שיש עיר סמוך לו ותנן בפרק מי שהוליאוהו (לעיל דף מה.) הואיל ולא היתה כוונתו

ואין לכך לא יכנס לעיר אלא עד אלפים ממקום שביתתו והתחיל למנות אלפים פסיעות בינוניות וכלתה מדתו כו'. והוא הדין נמי לנותן עירובו חוץ לעיר וקנה שביתה: א"ר אידי אין אלו אלא דברי נביאום. כמתנבא מפי הגבורה שאינו נותן טעם לדבריו אמרן רבי יהושע בן לוי לדברים הללו ואי לאו דגמיר להו מרביה לא הוה אמר כי האי מילחא בלא טעמא: אמר רבא. ומאי נביאותיה תרוייהו תננהי במתני׳ דאנשי עיר גדולה שהיתה להן עיר קטנה בחוך אלפים ויולאין מעירן והולכין לילך דרך הקטנה מהלכין את כל העיר הקטנה הסמוכה להן ועל כרחך ה״ק מהלכין את כולה כד׳ אמות ומשלימין מדתן חוצה לה דאי ס״ד מדת העיר סליק להו מאי אתא לאשמועינן פשיטא דעד אלפים יכול להלך:

לא יפחות לו מג' קבין א"ר יוסי אין אלו אלא דברי נביאות ומייתי עלה מיום שחרב בית המקדש נטלה נבואה מן הנביאים ונתנה לחכמים משמע דלשבח קאמר ובפ׳ (ב) אלו מומין (בכורות דף מה) דאשכחן דלא הוי לשבח לא קאמר בהאי לישנא אלא עשו דבריהם כדברי נביאות פי׳ לאומרם בלא טעם דפריך אי אבר הוא באהל נמי ליטמא והכא נמי הוי לשבח כההוא דב"ב וקאמר רבא תרוייהו תננהי ומאי קמ"ל ריב"ל ומסיק דסוף העיר אינטריכא ליה לריב"ל לאשמעינן דלא חגן אבל אין לפרש דרב אידי קורא אותן דברי נביאות לומר שאין נראה לחלק בדבר ורבא קאמר תרוייהו תננהי ושפיר חילק ריב"ל אע"ג דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עא:) גבי הא דאמר רבה כשם שטומאה בלועה כו׳ קאמר תרוייהו תננהי והתם הוי פירושו מאי קמ"ל רבה מדקא משני כי קאמר רבה כגון שבלע ב׳ טבעות מ"מ אשכחן נמי בפרק אין מעמידין 🗈 תרוייהו תננהי דלא להקשות מאי קמ"ל קאתי אלא להביא סייעתא לדבריו גבי הא דקאמר בה (רבא) המקדש 🗝 (בשור) הנסקל כו' מ"מ הכא משמע דרבא בא להקשות מאי קמ"ל ריב"ל מדמסיק סוף העיר אינטריכא ליה ומיהו רבינו שמואל לא גרס אינטריך אלא סוף העיר לא מכן ודוחק הוא שמוחק הספרים ועוד לא מצינו למימר דר׳ אידי לא סבר ^(ד) כר׳ יהושע דהא לא מתרלא ממני׳ וברייתא אלא כר׳ יהושע כדאמר לעיל ומהר"י אומר דמתני׳ וברייתא איירי בלן בה ולהכי כי כלתה מדתו בסוף העיר כל העיר נחשבת לו כד׳ אמות למנין אלפים דהא אפילו כלתה מדתו בחלי העיר בלן בה נחשבת לו כד׳ אמות להלך את כולה כדמשמע בהדר (לקמן דף עג.) דקאמר והרי נותן עירובו בסוף אלפים וקאתי וביית בביתיה אלמא בלן בה אפילו כלו אלפים שלו בתחילת העיר נעשית כל העיר כד' אמות וכן בפרק בכל מערבין (לעיל דף לח:) דקאמר מי סברת דמנח ליה בסוף אלפים לכאן ופירש רש"י דכל העיר נעשית לו כד' אמות כיון דלן בה ור' אידי לא מחמה אלא אר' יהושע דאמר אפילו במודד כשכלחה מדחו בסוף העיר כל העיר נעשים לו כד' אמוח ולהכי מחמה כיון (ם) כשכלחה מדחו בחלי העיר אין לו אלא חלי העיר ולא נעשיח לו כד' אמוח אפילו להלך את כולה כי כלחה בסוף העיר נמי אין נעשיח כל העיר כד׳ אמות להשלים לו את השאר והשתא אתי שפיר מאי דפריך לעיל מה שנשכר ותו לא והתניא כו׳ ולא פריך ממתני׳ והמנן ולמודד שאמרו כו׳ דלגבי מודד הוה ידע דיש לחלק בין כלתה מדמו בחלי העיר לכלתה בסוף העיר ולהכי פריך מנותן דהוה לן בה ומשני דבלן בה נמי יש לחלק דבכלחה מדתו בחלי העיר נהי דנעשית לו כד׳ אמות שיכול להלך כל העיר לענין שיוכל לנאת לצד אחר של עיר לא נעשית לו כד׳ אמות ולספרים דגרסי נמי סוף העיר אינטריכא ליה דלא תנן אחי שפיר אף על גב דסוף העיר נמי תנן דאם לא כן תיקשה ממחניתין אברייתא כדאקשי לעיל מ"מ במודד איצטריכא ליה דהא לא שמעי" ממחניתין כדפירשתי: